

OUDER WESTLAND

In deze rubriek wordt teruggeblikt op een historische periode of gebeurtenis in Westland.

Al decennia strijdt de 90-jarige Ton van Lier tegen een hardnekkig misverstand. De karakteristieke fruit- en groenteveiling is niet ontworpen door de Monsterse architect Eisso Reitsma, maar door zijn Haagse vakbroeder Dirk Oosthoek. „Oosthoek dus, géén Reitsma.”

▲ Het gebouw van de voormalige fruit- en groenteveiling aan de Monsterseweg in Poeldijk. FOTOS THIERRY SCHUT

▲ Ton van Lier (90) is nog steeds strijdbaar.

Strijden tegen historische fout

Rien van den Anker

De krasse Poeldijker Ton van Lier (90) komt uit een tuinbouwgeslacht, maar heeft jarenlang vooral gewerkt bij Vroom en Dreesmann. Fuchsia's en geschiedenis, vooral die van Tweede Wereldoorlog, zijn zijn hobby's. Daarover schreef hij veel, ook het boek *De straten van Poeldijk, in woord en beeld*.

Als fanatiek amateurhistoricus weet hij dus als geen ander dat de historie vol fouten zit, dat overwinnaars die vaak op hun manier inkleuren, dat fouten soms domweg worden geaccepteerd. Neem de in Poeldijk wereldberoemde pastoor Verburgh, die zo ongeveer als de grondlegger van de druivencultuur in het Westland wordt geëerd. Historici weten inmiddels beter, de lokale kerkelijk leider had er nauwelijks interesse in. Het waren later enkele bestuurders en politici die hem op het ereschavot hesen en hem een nog (immer bestaand) standbeeld gaven.

Fout

Alweer lang geleden vond Van Lier ook zo'n fout. De rasechte Poeldijker ontdekte dat een van de prominentste gebouwen uit zijn dorp, de uit 1929 daterende fruit- en groenteveiling aan de Monsterseweg, niet is ontworpen door Eisso Reitsma, maar door Dirk Oosthoek. Bewijzen te over, zegt hij stellig. Er komen op zijn laptop, computer én op de eettafel verslagen en krantenknipsels. Over

veilingvergaderingen, over aanbestedingen, maar altijd met de naam Oosthoek. „Nadat het qua naam ooit een keertje fout was gepubliceerd, bleef en blijft het tot mijn ergernis maar hangen.”

Inmiddels heeft Van Lier ook van deskundigen, zij het aanvankelijk aarzelend, gewoon gelijk gekregen. Het Historisch Archief Westland is er inmiddels van overtuigd. En de Wateringse architect Piet van der Valk heeft enige jaren geleden na een 'fout' verhaal in de krant een vervolgartikel geschreven met een hartgrondig mea culpa.

Maar internet blijft hardnekkig. Op oudere websites glorieert nog steeds de naam Reitsma. Ook op Wikipedia en op gerenommeerde sites als monumentaalwestland.nl en zelfs rijksmonumenten.nl staat dat 'zwart-op-wit'. Van Lier, een beetje knorrig:

„Toen enkele weken geleden het gebouw te koop werd gezet, stond het weer in de kranten. En wéér met die foute architect, almaar papegaaien.” Dan mild: „Maar ik geef niet op.”

Berlage

De Hagenaar Dirk Oosthoek (6 februari 1877 - 3 december 1951) is volgens hem veel bekender dan Eisso Reitsma. Na zijn studie aan de Haagse Academie voor Beeldende Kunsten liep hij, voordat hij zijn eigen bureau opende, onder meer stage bij de beroemde architect Hendrik Berlage; die van het imposante Haags Gemeentemuseum – nu Kunstmuseum Den Haag.

Behalve de fruit- en groenteveiling is ook de Poeldijkse bloemenvveiling, beter bekend als De Leuningjes, van Oosthoeks hand. In Den Haag heeft hij onder meer de Jaarsma Haarden-

En wéér wordt die foute architect genoemd, almaar papegaaien

– Ton van Lier

fabriek aan de Fahrenheitstraat getekend en ook het modehuis Lijnkamp aan de Loosduinseweg. Waar later een bioscoop inkwam en nu het religieus hoofdkwartier van Johan Maasbach is gevestigd. Ook waren het (niet meer bestaande) hoofdkantoor en de radiofabrieken voor Van der Heem en R.S. Stokvis aan de Haagse Maanweg van Oosthoek.

Ter Heijde

Van Lier kan inmiddels een lange lijst tonen van wat 'zijn' Oosthoek allemaal architectonisch verder nog heeft nagelaten. Heel veel (Westlandse) veilinggebouwen en exportloodsen, maar ook het hele (!) dorp Ter Heijde. Daarnaast landhuizen en villa's, en hele straten en wijken in onder meer Poeldijk, Delft en Wateringen. Verder restaureerde hij kerkgebouwen en ontwierp hij, bijvoorbeeld in Monster, wijkuitbreidingsplannen. Zelfs enkele spoorweglijnen heeft hij uitgewerkt.

Natuurlijk heeft Van Lier uitgebreid onderzocht hoe en waarom die in zijn ogen historische fout ooit in de wereld is gekomen. Er helemaal achter gekomen is hij niet, maar volgens hem heeft het allemaal te maken met het feit dat Reitsma de veiling in Monster heeft getekend. En dat er toen mogelijk door ambtenaren vergissingen zijn gemaakt.

Niet helemaal onbegrijpelijk: Eisso Reitsma kwam uit Monster en mogelijk was dat de enige architect die ze op het raadhuis kenden. „Het is maar een suggestie. Ik weet het natuurlijk niet zeker.”

HET GEBOUW

De 'Westelijke Poort' staat te koop

De architectonische 'plaats delict' waar het in Poeldijk om draait, is het in zakelijk expressionistische stijl opgezette gebouw op de hoek van de Monsterseweg en de Nieuwe- weg, in 1929 gebouwd als fruit- en groenteveiling. Jarenlang was

het vanuit Den Haag 'de Westelijke Poort van het Westland'. Eerder waren er nabij, op het voormalige conservenfabrieksterrein Coverin, al exportgebouwen en een havenloods voor een veiling gebouwd. Ook ontworpen door Oosthoek.

Na het vertrek in 1957 naar het nieuwe veilingcomplex Westland Noord werd het gebouw jarenlang verhuurd, onder meer aan Westlandse tuinbouwbedrijven zoals Van der Arend en later Sosef. De laatste jaren was het de zetel van

uitzendbureau Axidus, dat een groot reclamebord aan de karakteristieke gevel hing. Inmiddels staat het leeg en wordt een nieuwe koper gezocht. Er is ongeveer 1000 m² kantoorruimte beschikbaar. De vraagprijs is 1.335.000 euro.